

Haalters dialectwoordenboek
voorgesteld...

„Dialekt is onze echte „moeder-taal”

„Je hebt meer dan
zestig jaar met een taal
geleefd, veel hechter
dan met het algemeen
Nederlands, maar
zonder de structuur
ervan te kennen.”

Heemkundige Kring
Haaltert

Spraakunst, Spelling en
Idioticon
van het

Groot-Haaltertse
Dialect

Haalters dialect
springlevend

Gilbert Redant

Gilbert Redant's dialectwoordenboek
op de markt gebracht

De auteur ontvangt een aandenken van de Heemkundige Kring :
v.l.n.r. : Schepen van Cultuur Wilfried Kiekens, Burgemeester Valentine Boeykens-Tas,
Gilbert Redant (bestuurslid HK), Willy De Loose (sekretaris HK) en Dr veearts Robert
Lievens (voorzitter HK).

TURFWINNING TE DENDERHOUTEM

Niet zomaar worden de mensen van ons dorp spottend TURFBOEREN of ASSEPOEFERS genoemd ! Immers in onze gemeente werd vroeger aanzienlijk veel turf gestoken of "getrokken".

Veen of turf is een brandstof voortkomend van vergane plantedelen, onder de bouwlaag gevormd, afgesloten van alle lucht.

Zoals de naam van onze gemeente zelf het genoegzaam aangeeft waren hier in vroeger tijden uitgestrekte wouden. Uiteraard kwamen bladeren en takken steeds meer dikkere lagen vormen, die alras geen lucht meer doorlieten, zodat turfvorming ontstond. De grote hoeveelheden water in de grond aanwezig waren een noodzakelijke faktor tot die veenvorming. De dikte van deze turfslagen varieert sterk. Meestal waren ze 3 tot 5 m. dik ; op sommige plaatsen zelfs tot 10 m. Hier en daar kwamen ook wel lagen van 0,30 m tot 0,50 m voor ¹. Enigszins gelijklopend is de steenkoolvorming, maar deze koolvorming duurt vele eeuwen langer dan de turfvorming.

De regelmatige turfblokken werden met de spade gestoken en in rijen te drogen gezet. Bij de huidige baksteenproductie zien we op gelijkaardige wijze de gevormde blokken in rijen te drogen gezet, alvorens door het vuur gebakken te worden. Bij het drogen speelt de wind een belangrijke rol.

Het is ons bekend dat in ons dorp eertijds zeer veel turf gestoken werd ; deze turf vormde, na goede uitdroging, een noodzakelijke brandstof. De heer P. De Sutter uit Nieuwerkerken bezorgde ons fotokopieën uit het Gentse Rijksarchief ² bevattende een reeks turfverkopingen ³ in het begin van de Franse tijd. Hij weze hierom hartelijk dank gezegd.

De ontvanger der nationale (sic!) domeinen, Servaes De Cleene, stuurt aan de algemene administratie van Oost-Vlaanderen het verslag van de openbare verkoping van turf te Denderhoutem, anno 1795.

"Verscheyde gedeeltens torf gelegen in zekeren meersch tot Denderhautem, voordkomende van de gesupprimeerde Chartreusen tot Hearne".

¹Uitvoerige uitleg over turf vindt men o.m. in de Winkler-Prins bij het woord VEEN : (3) druk: XV° dl. pag. 453 e.v.)

²R.A. Gent; S.D. Doss. 4739.

³

Hier werd duidelijk een foutieve naamgeving gebruikt : de Kartuizers van HERNE (nabij Edingen) hadden eigendommen in Denderhoutem, zoals blijkt uit volgende pachtbrief van de abdij van Geraardsbergen in 1535 :

"Joos ghoens over Joanna den troeyere ende over zeghere minten up zynen mersch die plachte eene stede te zyn gheleghen in scaerborcbrouc an dene zijde tclooster goet van heerne, ende an dandere zijde...."

De inleiding bevat uiteraard de voorwaarden van de verkoping : geen reclamatiën over de kwaliteit, kwantiteit, enz. van de gekochte turf ; een solvabele borg zal moeten mede naamtekenen van de koop ; de betaling moet geschieden in "Fransche munte zijnde assignaten"; uiterlijk zal de "principaele koopsomme" tegen 1-1-1796 o.s.⁴ te Aalst dienen betaald te zijn in handen van de ontvanger ; de meetkosten vallen ten laste van de koper ; deze moet daarbij zelf zorgen voor de nodige droogruimte van de turfzoden ; er werd zelfs bepaald dat de "future hoirs" (=kinderen of erfgenamen) aansprakelijk zullen gesteld worden bij wanbetaling van de koper.

De venditie had plaats op 20 thermidor 3° jaar van de Fransche Republieke, d.i. 7 augustus 1795.

Er werden negen kopen turf aangeboden ; Frans-Petrus Van der Gucht, van Erpe, koopt de loten 1, 2, 5 en 9. Alle loten meten "eene roede en alf", behalve de 98° koop, die is de helft van de andere kopen.⁵

Van der Gucht betaalde daar respectievelijk voor : 1605, 1880, 1385 en 350 livres.⁶ Al kennen we de oppervlakte wel, we weten toch niet hoe dik de turfslagen hier toen waren !

J.J. Lefevre stelde zich borg voor Van der Gucht en naamtekende met laatstgenoemde.

De 3°, de 4° en de 6° kopen bleven aan J.-Bt. De Wolf, uit Aalst ; hij kreeg als borg "den burger J. Ferin" ; de grootten waren dezelfde ; de kostprijs : 1600, 1350 en 1630 livres.

Kopen 7 en 8 werden bedongen door J.-Bt. Van Damme, van Denderhoutem ; dezelfde oppervlakte ; borg : Livinus Van Damme ; 1890 en 1750 livres te betalen.

In het eerste nummer van jaargang 1977 van "HET LAND VAN AALST" haalt Jozef De Brouwer ook de turfwinning te Denderhoutem aan :⁷

⁴o.s. = oude stijl, nl van voor de Franse Revolutie.

⁵Volgens Erik Thoen in zijn "Landbouweconomie en bevolking in Vlaanderen...", 1988, was 1 roede in het Land van Aalst 30.7456 m² (met dank aan het Stadsarchief te Aalst voor de inlichtingen).

⁶1 livre = 20 "stuyvers Fransch geld" (Frans Wdb. uit de tijd, pag. 487) ; ook de Larousse Universel geeft 20 stuivers ; later werd het livre de "franc".

⁷Land van Aalst, 1977, nr. 1 ; "De Staten van Goed als bron van het leefmilieu gedurende de 17° en 18° eeuw te Haaltert en Kerksken". Jozef De Brouwer.

"Turf komt in de inboedels slechts voor vanaf het begin van de 18^e eeuw, om geleidelijk aan meer algemeen te worden in het tweede kwart van die eeuw en in zeer vele Staten van Goed komt die dan voor. Dit houdt ongetwijfeld verband met de turfwinning in de buurt, vooral in Denderhoutem. Hieromtrent vinden wij een eerste vermelding in een Staat van Goed opgemaakt bij het overlijden van Jacobus Roelants te Kerksken in 1721 : te betalen aan Adriaen en Frans Roelants (zijn zonen) over het uytsteken van turf uyt eenen meersch binnen Denderhautem t'Witten⁸, ghecommen van hunne moeder (Joosijne Ruysink). Eveneens in datzelfde jaar bij het overlijden van Levina Van Bockstaele "den prijs van een deel gestoken turf binnen Denderhoutem". Vanwaar de turf kwam die Pieter van Hoecke, te Haaltert wonende, kocht is niet vermeld. In 1740 bij het overlijden van Jenno Van Hespelghem vermeldt men 13 roeden turfmeersch te Denderhoutem in de Leebeekmeerschen, seynde het meeste deel uytgesteken. In 1747 bij het overlijden van Pieter Van der Hoeven "turf gesteken in den meersch (36 roeden) ten Dale, te Denderhautem. Bij het overlijden van Judocus Cooman te Kerksken in 1751 : gesteken turf staende alsnoch den meesten deel in den meersch. Bij het overlijden van Cornelis Lanwereys in 1761 : "vijf roeden turfmeersch binnen Denderhautem ter Stichelen (in meerdere partije van 25 roeden). Bij het overlijden van J.-Bt. Vijverman in 1786 : "12 roeden uytgesteken turfmeersch binnen Denderhautem, ten Daele. Bij het overlijden van Judoca Wijnent in 1787 : "26 roeden te Denderhoutem ter Vondelen, waerin nog is leggende eenige turf".⁹

Zo is het vrij duidelijk dat de zeer laag gelegen moerasgronden zich in brede stroken nabij de beken bevinden. De plaatsen waar turf gestoken werd zijn goed herkenbaar.

E. Huylebroek.

⁸Vermoedelijk is het huidige Swittens bedoels. d.i. een zeer moerassige strook tussen Stichelen, Dries en Borckent.

⁹J. De Brouwer voegt er aan toe dat er slechts op één plaats te Haaltert turf gewonnen werd, nl. in de Ossenbroek.

400 jaar geschiedenis familie SCHOUPPE (2)

4. De Generatie van Franciscus Schouppe

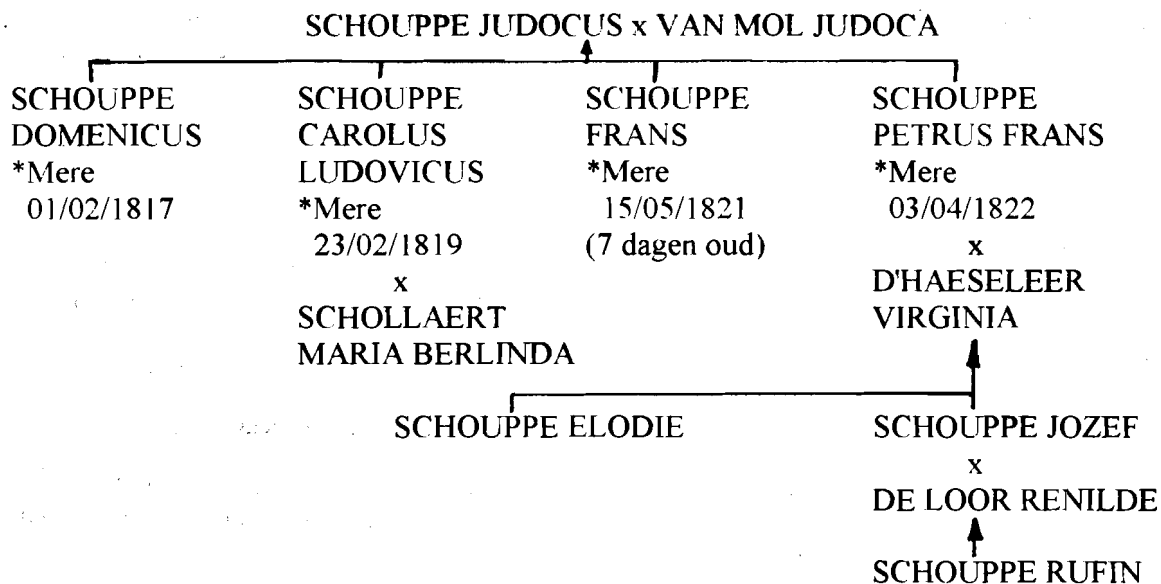
De eerste generatie die we bekijken is deze van de grootvader van Rufin Schouppe namelijk de bakker Franciscus Schouppe woonachtig te Haaltert. Hij huwde op 07/12/1887 met de "bloemennaaster"² Virginia D'Haeseleer een meisje van 23 jaar uit Mere. Hijzelf was er vijftienestig. Deze leeftijdsverschillen waren vroeger niet ongewoon. Het huwelijk was vaak een kwestie van overleven. Zij verzekerde haar toekomst, hij zijn oude dag. Niettegenstaande kregen ze een zoon in 1890, Jozef, de vader van Rufin Schouppe en een dochter Elodie Schouppe.

Al woonde het gezin in Haaltert, ze waren beiden afkomstig uit Mere. Op het gemeentehuis te Mere vonden we de geboorteakte van Petrus Franciscus geboren op 01/04/1822, zoon van de wever Judocus en de spinster Judoca Van Mol. Hij was haar vierde zoon en genoemd naar zijn broertje die een jaar tevoren overleden was. Zijn vader overleed toen hij 10 jaar was, zijn moeder toen hij 20 jaar was³.

Met de lichterding 1841 moest hij naar het Belgische leger. In de militielijsten van die tijd stond vermeld :

Schouppe Francois, 1m58, wever, niet afgekeurd, zoon van Jacques en Josyne Van Mol beiden overleden, voogd Hyronymus Hoffelinc, wever.

Schema :

²zo stond vermeld op de huwelijksakte

³De militielijst werd het jaar na de lichterding opgemaakt. Frans zijn moeder was dan juist overleden.

5. De Generatie van Judocus Schouppe

Daar de geboorteakten in de gemeente maar bijgehouden werden vanaf de Franse overheersing en Judocus geboren was rond 1777⁴, konden we ons op de burgerlijke stand⁵ van Erpe-Mere enkel nog behelpen met zijn huwelijks- of overlijdensakte. In Mere vonden we geen huwelijksakte slechts een overlijdensakte Judocus was overleden op 14/04/1832. Zijn vrouw Judoca Van Mol die het overlijden samen met enkele burens aan de dorpsklerk kwam aangeven wist hem te vertellen dat haar man de zoon was van een Isabella Schouppe, en geboren was te Aalst, waar we naderhand ook zijn huwelijksakte vonden (in 1811 met Judoca Van Mol). Verder stond er niets vermeld. Wie was Isabella ?

Daar Judocus de familienaam gekregen heeft van de moeder wijst alles erop dat we te doen hebben met een zogezegde "filius illegitimus", een kind van een ongehuwde moeder. Ons spoor liep dood. Van een Isabella Schouppe vonden we niets terug. Dan maar naar het stadsarchief van Aalst, waar de parochieregisters bewaard worden. In elke parochie noteerde sinds de 17de eeuw elke pastoor ijverig elke doop, huwelijk en overlijden. Hier vinden we eindelijk de geboorteakte van Judocus, vermeld in een apart register met onwettige kinderen (zie afbeelding) op bladzijde 2509. Vertaald luidt dit :

12 nov. 1777 is gedoopt onder voorwaarde Judocus onwettige zoon van Isabella Schoup uit Nieuwerkerken dochter van Adriaan, deze heeft onder ede verklaard aan de vroedvrouw Livina Van Den Borre uit Nieuwerkerken, dat de vader Frans Schollaert zoon van Jacob is. De Getuigen : Judocus Schoup⁶. en Anna Maria De Man⁷

Judocus was de peter en Anna Maria de meter van het kind. Het meisje is dus van Nieuwerkerken naar Aalst gegaan om er te bevallen, waarschijnlijk bij Anna Maria De Man, een vriendin ?

Ongehuwd moederschap kwam zeer veel voor in de 18de en 19de eeuw, pas na de eerste wereldoorlog verstrengde de sexuele moraal en werd dit verschijnsel minder. Soms huwde de moeder nadien en werd de familienaam van het kind veranderd. Dit gebeurde niet in het geval van Judocus ofschoon we een huwelijksakte vinden van Judocus Schollaert en Isabella Schouppe te Aalst in 1786, waarschijnlijk was Judocus (9 jaar) toen al te oud. Isabella komt dus uit Nieuwerkerken, hiervoor moeten we naar Beveren waar de parochieregisters van Nieuwerkerken liggen, om de volgende generatie te ontsluiëren.

⁴Op de geboorteakte van Frans Schouppe staat de leeftijd genoteerd van zijn vader Judocus

⁵Voor ca 1790 moet men de kerkregisters in de archieven raadplegen

⁶Zoals later bleek Isabella's broer. Een jongen werd meestal naar de peter genoemd, een meisje naar de meter.

⁷Geen familie van Isabella, maar een vriendin (?) van haar. Eigenaardig dat ze in haar familie niemand bereid vond of wou vinden voor het meterschap

Schema :

ISABELLE SCHOUPPE x JUDOCUS SCHOLLAERT

↑
JUDOCUS SCHOUPPE

*Aalst 12/09/1777
xAalst 24/12/1811
+Mere 24/02/1832

x VAN MOL JUDOCA

*Aalst 19/01/1787

d.v. Van Mol Petrus Frans en Johanna

Catharina Mertens

+Mere 13/07/1842

↑
4 kinderen
(zie schema volgende generatie)

6. De generatie van Isabella Schouppe

De Mormonen, een Amerikaanse sekte, geloven dat alle bewaard gebleven namen van mensen uit het verleden verschijnen voor het laatste oordeel. IJverig zijn ze bezig alle bestaande registers in alle landen ter wereld op microfilm te zetten. In België hebben ze als dank copies achtergelaten in de verschillende rijksarchieven. Men mag deze films bekijken. In Beveren en Brussel liggen deze van Nieuwerkerken bij Aalst. In Beveren vonden we de film met daarop de doopakte terug van Isabella Schouppe.

Ze werd gedoopt Isabella Judoca op 12.12.1757 als kind van Adrianus en Catharina Verleysen. Het was een gezin van 9 kinderen, waaronder 2 van Adrianus vorige huwelijk.

Ze was 20 jaar toen ze in verwachting geraakte van haar zoon, Judocus. Waarom ze niet meteen huwde met de vader van haar kind, maar pas 10 jaar later zullen we wellicht nooit weten. Ze ging thuis weg (haar woonhuis stond in Ediksvelde) en ze beviel in Aalst.

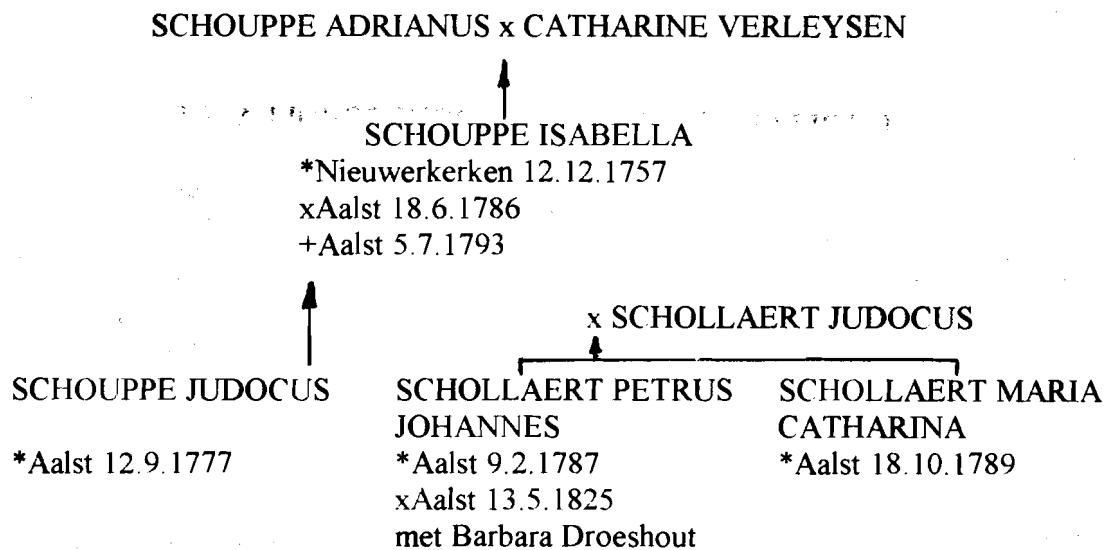
Ze huwde in 1786 te Aalst met deze Schollaert Judocus, doch de familienaam van haar kind bleef behouden. Vijf getuigen werden vermeld bij de huwelijksakte. Geen enkele van deze getuigen was familie van Isabella, wat op zijn minst ongewoon was.

Na haar huwelijk kreeg ze nog twee kindjes. Zij overleed te Aalst op 5.7.1793, 36 jaar oud. Haar man verhuisde met de twee jongste kinderen naar Erpe, Judocus ging naar Mere, bij zijn oom Petrus Schouppe wonen. Enkele vragen blijven hierbij onbeantwoord :

Waarom nam Judocus Schollaert zijn zoon niet mee naar Erpe ?

Indien Isabella in onvrede leefde met haar familie, waarom gaat Judocus Schouppe dan bij zijn oom wonen ?

Schema :

7. De generatie van Adrianus Schouppe

In de parochieregisters van Aalst (te vinden in het rijksarchief te Ronse) vonden we de doopakte van Adriaan. Gedoopt op 13.07.1718 als zoon van Cornelis en Maria De Rouck. Het gezin van Adrianus woonde in Ediksvelde, een gehucht van Nieuwerkerken op de grens met Mere. In feite bestond het uit een kronkelige straat met langs weerszijde boerderijtjes. Dank zij een kaart (zie afbeelding) uit de 18de eeuw weten we de precies ligging van Adrianus hoeve.

In 1747 trad hij in het huwelijk te Nieuwerkerken met Catharina Verleysen. Uit de geboorteakten van zijn 9 kinderen konden we opmaken dat hij de zoon was van Cornelis Schouppe⁸, maar zijn eigen geboorteakte konden we in Nieuwerkerken niet vinden. Vreemd genoeg was hij ook niet in Nieuwerkerken of Aalst overleden, zodat we het spoor volkomen bijster waren.

Gelukkig kan men in de periode van het ancien regime⁹ gebruik maken van een andere bron, de staten van goed of wezenrekeningen. Wanneer een persoon overleed werd een akte opgesteld waarin alle "baeten ende commere" van de overledene werden opgesomd. Boekhoudkundig zouden we kunnen zeggen dat van alle aktiva en passiva van deze persoon een saldo werd gemaakt. Een houderige¹⁰ werd aangesteld die het geld en goed of soms de schulden moest verdelen onder de oirs. Tevens werden indien nodig de voogden aangesteld, een van moederszijde en een van vaderszijde. De akte werd getekend door de schepenen en bewaard in de schepenbank. Duizenden boeken met staten van goed zijn gewaard gebleven. De meeste zijn gelukkig geïnventariseerd zodat het zoeken nogal meevalt. Na enig zoekwerk vonden we een staat van goed van Adrianus, zoon Cornelis en zo konden we onderstaande stamboom reconstrueren.

⁸In die periode werden beide grootvaders vermeld

⁹Ancien regime = periode voor de Franse revolutie (1789)

¹⁰de echtgeno(o)t(e) indien deze nog in leven is.

Adrianus Schouppe zoon van Cornelis

x1 met Catharina Hellinckx

x2 op 1.5.1747 met Verleysen Catharina (+13.1.1767)

x3 Johanna Dierick (+5.2.1771)

Had de volgende kinderen :

bij zijn 1ste vrouw : 1. Johannes : *1745

2. Johanna : *1747

bij zijn 2de vrouw : 3. Livinus : *30.1.1748

4. Judocus : *27.5.1750

5. Peter : *30.8.1753 gehuwd met Adriana Lievens, had de
volgende kinderen te Mere geboren

5.1. Sophia : *25.2.1785

5.2. Adrianus : *5.10.1786

5.3. Coletta : *12.1.1790

5.4. Sophia : *12.1.1790

5.5. Perpetua : *4.4.1794 +3.4.1829

6. Jacoba : *18.3.1755 jong gestorven

7. Isabella Judoca : *12.12.1757 (zie vorige schema)

8. Frans : *1760 ongehuwd, wever op het Kerkveld

9 & 10. Jacoba en Petrus Phillipus : 11.3.1761 (tweeling)

Daar zijn zoon Peter naar Mere was getrokken besloten we daar verder te zoeken. Daar vonden we eindelijk Adrianus zijn overlijdensakte. Hij stierf op 23.6.1790, 72 jaar oud. Daarin stond vermeld : Adrianus ex Aaigem, met andere woorden, we waren terecht gekomen in Aaigem : de roots van de familie Schouppe.

8. De generatie van Cornelis Schouppe

Dank zij de staat van goed van Cornelis selecteerden we een voor een de doopakten van alle kinderen van Cornelis. (zie schema).

We komen op vier huwelijken en dertien kinderen. We hebben hier ook een persoon met een zekere welstand, zoals blijkt uit de staten van goed bij het overlijden van zijn eerste vrouw in 1723. Zij liet een hofstede achter van 75 roeden op de Landdries en een stuk van 40 roeden te Heldergem. Een roede is 14m² wat dus samen 2310 m² grond geeft. De twee laatste stukken werden verkocht om de verdeling te vereenvoudigen. Uit deze akte bleek ook dat Cornelis zijn land paalde ten Noorden van de hofstede van zijn vrouw.

Bij de dood van zijn 2de vrouw in 1743 vinden we ook een staat van goed. Hier vinden we een stuk grond van 72 roeden te Landries, met Cornelis zijn land palende ten noorden. (hetzelfde?). Verder liet ze na

Het woonhuis	110 gulden
Twee ijzeren potten	3 gulden 25 stuivers
Een kerre, tweekuipen en drankemmers	2 gulden 6 stuivers
Een koffer	4 gulden
Een schap, 4 stoelen	8 gulden
Een koe	25 gulden
Klederen en lijnwaad	17 gulden
verder nog vaten, een kerre mest, snoeihout, graan, kruiwagen, pieken,...	ca 32 gulden

Schulden waren er ook : ca 60 gulden in totaal (waaronder 4 gulden voor de uitvaart).

Waar lag dat stuk land van Cornelis Schouppe ? Op de stafkaart zien we maar één mogelijke plaats waar een straat paalde in het westen. Effectief zien we dat er reeds op een kaart uit 1623 een gaarde vermeld is van Robrecht Schouppe. Op een kaart uit 1781 staat het huisnr. 1316 op dezelfde plaats nog vermeld met als eigenaar Schouppe (mondeling medegedeeld door Dhr. G. Leysens). Na bezoek aan deze plek vinden we nog steeds een hoeve op deze plaats terug.

Het is duidelijk dat, wanneer je de erfgronden onder de kinderen verdeelt, het familiefortuin snel versnipperd wordt ; zo is het ook bij de familie Schouppe gebeurd zoals bij vele families op het platteland. Geen wonder dat op het einde van de 19de eeuw veel plattelandslui naar de steden trokken.

Corneel overleed in 1758 te Nieuwerkerken. De pastoor verwees naar toentertijds gebruik : op 8.10.1758 heb ik het laatste sakrament toegediend aan Corneel Schouppe uit Aaigem.

Waarom hij met zijn kinderen naar Nieuwerkerken vertrok weten we niet, waarschijnlijk omdat zijn vierde vrouw van deze gemeente was.

Cornelis Schouppe, zoon van Bartel, staat van goed 14.1759

*

+Nieuwerkerken 08.10.1758

Buitenpoorter¹¹ van Geraardsbergen in 1736 ex Aaigem.

Gehuwd :

x1 : Aaigem 15.09.1711 met Maria De Rouck +18.04.1723

Getuigen op huwelijk : Johan Van Wassenhove en Maria Sterckx

¹¹Een persoon buiten de stad wonende, die mits betaling van de zelfde voorrechten kon genieten als een poorter.

1. Adriana *Aaigem
xHendrik Uyterhoeven
2. Adrianus *Aaigem 13.03.1712 Johanna De Rouck/Adrianus Van Petegem
Jong+
3. Cornelis *Aaigem 22.07.1713 Cornelis Lievens/Aegidia De Spiegeleer
xCatharina Goossens ?
4. Johannes *Aaigem 13.10.1715 Joh. De Jaeger/Judoca De Fray
5. Adrianus *Aaigem 13.07.1718 Adrianus V.D.Berge/Cornelia Coppens
+Mere 23.06.1790
x1 Catharina Hellinckx
x2 Verleysen Catharina
x3 Johanna Dierick
6. Johanna *Aaigem 09.12.1720 Joh. Bapt Beerens/Elisabeth De Rouck
Jong+

x2 : Jenno Moreels dochter van Adriaan +24.10.1742

7. Barthelomeus *Aaigem 20.04.1725 Bartel De Quiadosa/Fransesca Moreels
8. Marianne *Aaigem 02.03.1728 Jan Schouppe/Maria De Jager
xJan De Pril
9. Petronella *Aaigem 25.08.1731 Carolus Coppens/Petronella De Moie
xFrans Beerens
10. Johanna *1735
Jonge dochter

x3 : Joanna Marie Van Geert

11. Simon *Aaigem 12.04.1743 Simon Schouppe/Margaretha Beoverle
12. Livinus *Aaigem 24.06.1746 Livinus Schouppe/Maria Tibaut
13. Pieter *Aaigem 08.01.1744 Petrus Lamier/Marianna Schouppe

x4 : Catharina Goossens x Nieuwerkerken 27.07.1755

Geen kinderen.

9. De generatie van Bartel Schouppe

Slechts een dokument vermeldt de vader van Corneel. In de buitenpoorterslijsten van Geraardsbergen staat onder Aaigem : Cornelius Schouppe filius Bartel huisvrouw Moreels Jenno, anno 1730. Een geboorteakte hebben we niet gevonden. Waarschijnlijk werd Corneel geboren in 1690. Dit zijn juist de pagina's (195 en 196) die ontbreken in de doopregisters. Geen enkele broer of zuster is gekend, noch de naam van zijn moeder. Hier zitten we dus helemaal sloot.

Dank zij een studie van dhr. De Vuyst¹² zijn we nochtans heel goed op de hoogte van de familie Schouppe te Aaigem voor 1700. Hij vermeldt verschillende Bartel Schouppes, die kandidaat kunnen zijn voor onze Bartel. Hij vermeldt :

1. Bartel zoon van Cornelis (armenmeester van Aaigem) en Catharina D'Herde
2. Bartel zoon van Bartel (erfmeier van Aaigem-Vlekkem) en Maaiken V.D.Meulen
3. Bartel zoon van Jacobus en Josyne Lievens
4. Bartel zoon van Adriaan en Cornelia Bauwens
5. Bartel zoon van Jan en Barbele de Swaef

Alle 5 zijn ze verwant aan elkaar, het zijn neven of achterneven, en stammen rechtstreeks af van Robrecht Schouppe (+1647).

Nr. 2 bleek te oud, hij had wel een zoon Cornelis, maar deze overleed in 1717.

Nr. 3 bleek na onderzoek met zijn kinderen geëmigreerd naar Mere. Blijven er dus 3 mogelijke kandidaten over. Van deze personen is geen enkele huwelijksakte gevonden. Na onderzoek bleek dat Bartel nr. 1 de meest waarschijnlijke is en dit om vele redenen :

1. Bartel nr. 1 zijn vader Corneel sr. bezat een stuk land op de Landries met ten westen de straat net als onze Corneel Jr.
2. Op Corneel junior zijn huwelijk was een Van Wassenhoeve Jan getuige, de Van Wassenhoves woonden naast Corneel senior en zijn dochter Elisabeth was met een van Wassenhove gehuwd.
3. Corneel Jr zijn dochter Marianne had als peter Jan Schouppe, Corneel Sr had een zoon Jan Schouppe.
4. Corneel Sr had een kleinzoon Simon, welke misschien de peter was van Corneel jrs zoon Simon.
5. Bartel nr. 1 bereikte zeker de volwassen leeftijd want na het overlijden van zijn broer Jan (1709) werd hij voegd over diens kinderen. Tevens had Bartel nr. 1 ten minste 1 onwettig kind bij Anneke De Brucker¹³, Joos Schouppe geheten.
6. Toen ook zijn schoonzus Josyne Van Der Linden stierf in (1728) werden de kinderen volledige wezen. Deze staat van goed vermeldt nu "Cornelis Schouppe zoon van Bartel" als voegd. Dit bewijst dat Bartel nr/. 1 toen reeds overleden was en een zoon had, Corneel geheten, die het voogdijschap overnam.
7. Cornelis sr dochter Elisabeht is de 2de maal gehuwd in 1690 met Joos Quadosa van Spaanse afkomst, ze hadden een zoon Bartel Quadosa. Cornelis jr zijn zoon Bartel had als peter ene Bartel De Quadosa.

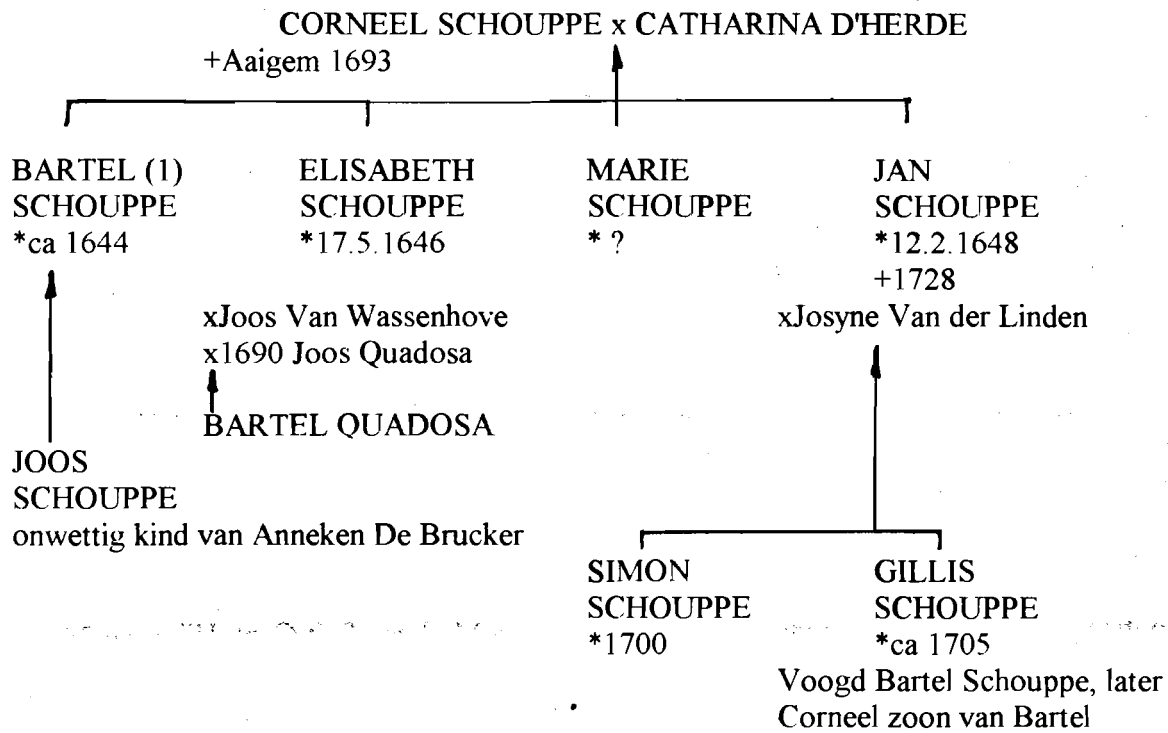
Ter verduidelijking volgend schema.

Het grote nadeel uiteraard is dat we geen enkel rechtstreeks dokument bezitten waar de drie personen Cornelis Sr. Bartel en Cornelis Jr staan vermeld. We proberen hier aan te tonen dat de Bartel (1) in schema 1 dezelfde is als de Bartel (1) in schema 2

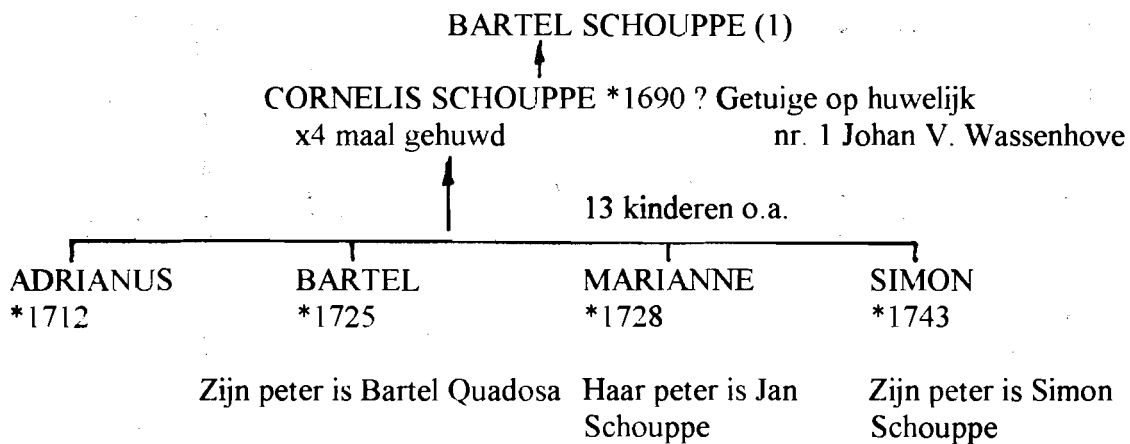
¹²Verschenen in het tijdschrift van de Heemkundige Kring van Aalst (jaargangen 1953-54)

¹³Vermeld in de staat van goed van 1693 bij Cornelis sr zijn overlijden

Schema 1 :

Schema 2 :

(wordt vervolgd)

Haaltert 1993
Marc en Lutgarde De Moyer-Schouppe

GROOTGRONDBEZITTERS TE HELDERGEM IN DE 19e EEUW

De meeste grote landeigenaars in Heldergerm woonden in de tweede helft van de 19de eeuw niet in de gemeente zelf. Dat blijkt uit de Atlas Parcellaire de la Belgique van P. C. Popp "ancien controleur du cadastre, ingénieur géographique". Deze kadastrale legger werd te Heldergerm gemaakt in 1857.¹

De meest opvallende naam is Generaal Lemarois uit Parijs. De Totale oppervlakte van zijn landerijen bedroeg 32 ha 42 a. Het grootste gedeelte lag langs de grens met Woubrechtgerm in De Dreef en Holbesken. Hoe komt een officier van het Franse leger aan 32 ha eigendom (in 1835 nog 37 ha). Hoogstwaarschijnlijk zijn het landerijen die tijdens de Franse revolutie in beslag werden genomen, later opnieuw verkocht aan particulieren.

De grootste eigenaar was De Rhodes Carolus-Joannes een Markgraaf uit Gent. Hij bezat 34 ha 46 a 30 ca.

Art. 236. — Lemarois, generaal, Parys.

250	Hooiland	65,40	2-5	33,42
249	"	1,71,00	2-5	117,14
251	Weide	51,20	2	23,55
574	Hooiland	2,80,70	5	171,23
575	"	5,77,50	2	286,99
576	Weide	58,80	2	27,05
577	Land	86,40	4	56,29
578	Weide	98,90	3	26,71
609	"	19,90	2	9,15
729	Land	6,79,70	2-3	465,60
730	"	50,70	2-5	21,02
731	Weide	21,70	2	9,98
732	Land	58,50	3	23,56
733	"	92,70	5	56,55
736	"	5,97,50	3-4	204,71
737	"	60,80	2-3	41,64
738	"	61,00	2-3	41,79
739	"	66,50	2-3	45,86
740	"	61,80	2-3	42,34
741	"	1,25,40	2-3	84,53
742	"	58,60	2-5	40,14
743	"	64,70	2-3	44,31
744	"	64,00	2-3	43,84
745	"	2,12,80	2-3	145,76
		<u>52,42,00</u>		<u>2052,57</u>

Art. 316. — De Rhodes, markgraaf Carolus-Joannes,

		Gent.			
A	47	Land	67,50	3	41,18
	177	"	20,70	4	8,69
	509	"	1,05,50	2-3	74,13
	697	Weide	91,10	2	41,91
	698	Bosch	1,18,80	1	74,40
	730	Land	1,16,50	2-3	79,79
	735	"	78,20	3-4	40,27
B	50	Weide	12,50	3	3,32
	44	Land	25,00	4	9,66
	84	"	58,60	4	24,61
	87 ^{bis}	"	34,50	4	14,41
	92	Weide	19,50	3	5,26
	121	Land	22,80	4	9,58
	244	"	68,40	1	62,24
	262	"	55,00	2	41,80
	268	"	1,27,10	3-4	65,47
	269	Weide	37,10	2	17,07
	280	Bosch	44,40	1	22,20
	284	Land	20,50	5	5,54
	289	"	29,90	1	27,21
	292	Weide	51,00	1-2	31,11
	295	Land	94,70	3	57,77
	306	"	1,11,50	2-3	76,59
	321	Bosch	8,00	1	4,00
	415	Land	26,00	4	10,92
	581	"	31,40	1-2	26,22
	586	"	1,25,90	1	105,43
	655	"	1,11,20	3	67,85
	28	Weide	14,50	3	4,00
	45 ^{bis}	Land	27,40	4	11,51
	124 ^{bis}	Weide	16,40	1	12,46
	746	Land	62,20	5	37,94
A	699 ^a	"	5,84,80	3	356,72
		<u>34,46,50</u>		<u>1472,74</u>	

¹ Mijn overgrootmoeder De Schrijver Rosalie was gehuwd met De Troyer Dominicus. Hij overleed op 23-12-1856. Zij huwde voor de tweede maal op 21-04-1858. In de atlas wordt ze vermeld als weduwe van De Troyer Dominicus.

De Lijst van de grote eigenaars die buiten de gemeente woonden

Van Pottelberghe Eduard, schepen, Gent	13 ha 11 a 90 ca
Steppe Joannes-Bapt. Burgem. Nederhasselt	9 ha 56 a 50 ca
Boëtz Elisabeth, rentenierster, Namen	9 ha 09 a
Legillon, Brugge	8 ha 03 a
Van Cauter Petrus, landbouwer, Aaigem	6 ha 29 a
Dommer Jan-Baptist, eigenaar, Aalst	6 ha 26 a 30 ca
Derudder Matheus, rentenier, Aalst	5 ha 30 a 60 ca
Van Durme Augusta, landbouwster, Aaigem	5 ha 00 a 30 ca
De Saedeleer Constant, brouwer, Haaltert	4 ha 26 a
De Wever Felix, landbouwer, Aspelare	4 ha 14 a 60 ca
Van Durme Désiré Franc. landbouwer, Aaigem	4 ha 11 a 70 ca
Dommer Constant Xaverius, Dendermonde en	
De Craecker Jozef Lodewijk, Aalst	3 ha 97 a 80 ca
Baeten Joannes Bapt. landb. Nieuwerkerken	3 ha 79 a 90 ca
Weduwe Fostier, advocaat, Ronse	3 ha 66 a 90 ca
Van Durme Maria Theresia, echtg. De Vuyst Const. brouwer, Burst	3 ha 56 a 60 ca
Wed. Van Londersele D. molenaarster, Aaigem	3 ha 51 a 80 ca
Van Den Steen Joanna Catharina en Nathalia landbouwers, Nederhasselt	3 ha 48 a 70 ca
Boone Lud. Joannes, vrederechter, Turnhout	3 ha 14 a 30 ca
Leerens Leon, rentenier, Aalst	3 ha 05 a 50 ca

De grootste eigenaars van Heldergerm

D'Haeseleer Donatus, gehuwd met Van Aelbroeck Maria Josepha. Hij woonde dichtbij de oude kerk waar momenteel de gebroeders Moreels wonen. De totale oppervlakte van zijn eigendommen bedroeg 17 ha 30 a 20 ca. Hij bezat 3 huizen.

D'Haeseleer Paulus Josephus, landbouwer, gehuwd met Cauwel Judoca, geboren te Steenhuize. Zij woonden in de Vijverstraat en de huidige eigenaars zijn D'Haeseleer Willy en Van Rossen Godelieve. Zijn eigendom bedroeg 9 ha 88 a en 30 ca.

De Swaef Constantinus gehuwd met De Saedeleer Barbara, Mottedries. De hoeve van De Swaef Jozef. 9 ha 86 a.

Antheunis Petrus Anthonius, landbouwer, gehuwd met Scheerlinck Rosalie, Mottedries. Huidige eigenaar Kamiel Van Herpe-Hespeels. 5 ha 13 a 60 ca.

Schouppe Constantinus, landbouwer, gehuwd met Anthonus Maria Josepha. Zij woonden in de wijk Oom, Dekkersveld. 4 ha 65 a.

De Swaef Petrus Joannes, landbouwer, gehuwd met Schollaert Christina en Redant Theresia. Huidige bewoners familie De Bodt (trolleken). Terlicht. 4 ha 11 a 80 ca.

Schouppe Dominicus, landbouwer, Kerkstraat. 4 ha 03 a 30 ca

Goeman Petrus Joannes, gehuwd met Van De Velde Rosalia, Ressegem. Zij woonden in de wijk Oom en de huidige eigenaars zijn André Goeman-De Bruyn. Totale oppervlakte 3 ha 11 a 80 ca.

Antheunis Paulus Josephus, herbergier, gehuwd met D'Hont Joanna Kerksken, Kerkstraat. Huidige eigenaars Etienne Pevernagie-Roelandt 3 ha 11 a 80 ca.

Van Audenhove Bernard, landbouwer, Oom. 3 ha.

E.H. Glorieux, pastoor, Hogen Dries. Huidige eigenaars zijn Impens Jan en Jozef. 2 ha 55 a 30 ca.

Het bezit van 54 eigenaars schommelt tussen 1 en 3 ha waarvan 26 van binnen- en 28 van buiten de gemeente.

319 van de 500 eigenaars waren landbouwers. Vermoedelijk was dit ook hun hoofdberoep. 237 grondbezitters woonden in Heldergem.

De goederen toebehorend aan openbare besturen en instellingen

Den armen van Heldergem
De gemeente van Heldergem
De kerk van Heldergem

8 ha 56 a 90 ca
5 ha 94 a 80 ca
66 a 50 ca

VERWIJZING naer de CADASTRALE PLANS.		SOORT DER EIGENDOMMEN.	INHOUDSGROORTE VAN IEDER PERCEEL.	KLASSERING.	BELASTBAER INKOMEN van ieder PERCEEL.	
Secitie.	N° der Perceelen.				Ongebouwd.	Gebouwd.

Art. 192. — Heldergem, den armen.

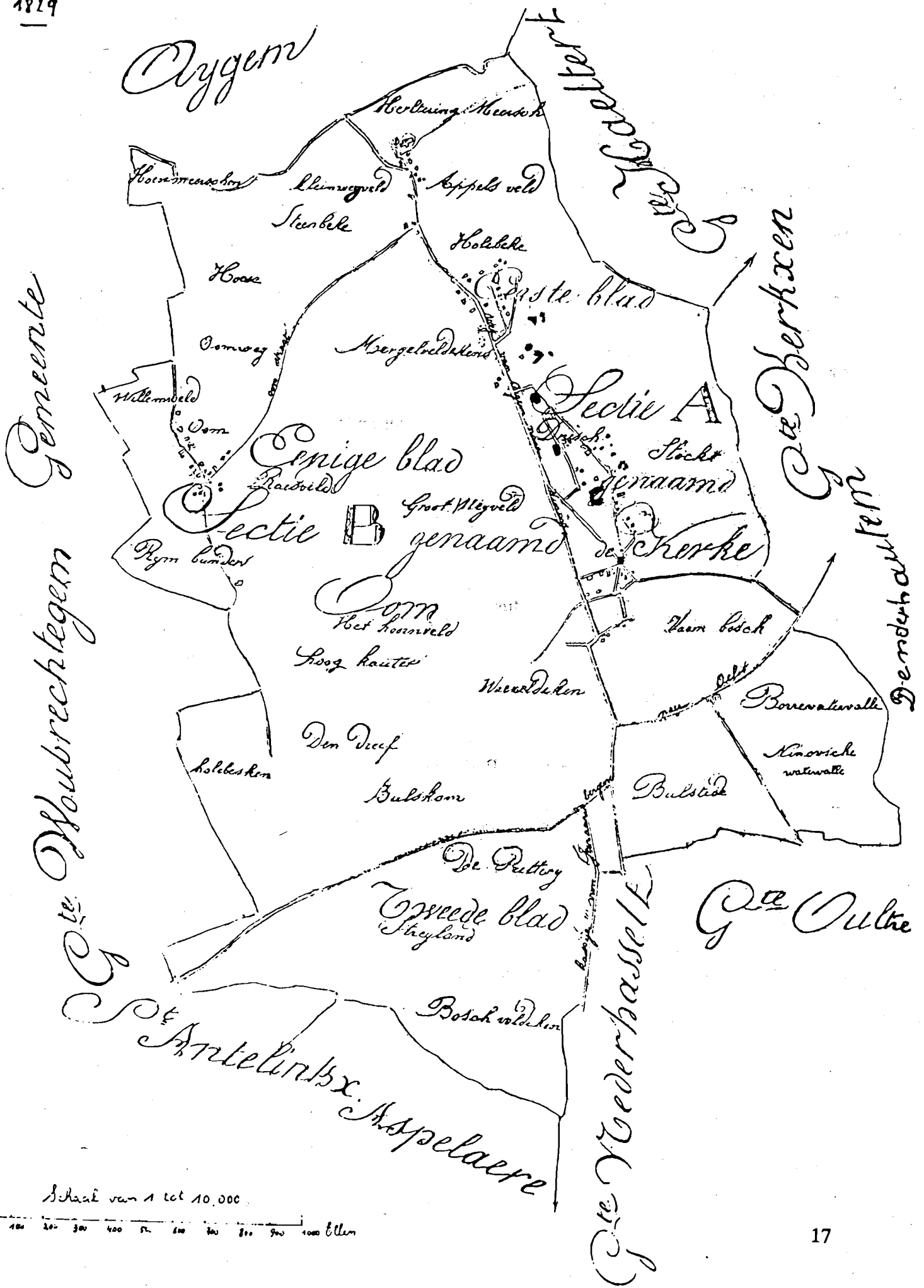
A	379	Land	15,10	3	0,21
	5	"	8,80	5	2,38
	82	"	45,90	3 4	22,60
	259	"	16,90	3	10,31
	517	"	51,00	3	51,11
	527	"	37,30	2	28,35
	550	"	35,70	2	27,13
	563	"	16,50	1	15,01
	623	"	21,30	1	19,38
	624	"	21,50	1	19,57
	704	"	40,50	3	21,71
	10	Weide	27,00	2	12,70
B	4	"	8,80	1	6,69
	14	Land	26,20	3	15,98
	23	"	4,50	3	2,75
	42	"	16,50	4	6,95
	89 ^{na}	"	1,55,00	3	94,55
	113	"	15,00	3 4	7,73
	300	"	21,70	5	13,24
	315	"	31,90	3 4	16,42
	336	"	17,20	4	7,22
	318	"	15,90	4	5,81
	410	"	18,20	4	7,64
	411	"	13,10	4	5,50
	419	"	9,90	4	4,16
	420	"	2,10		88
	591	"	67,10	2	51,00
	634	"	39,40	3	24,03
A	57	"	16,70	3	10,19
	168	"	12,10	3	7,38
	14	Weide	15,60	2	6,26
	382	Hooiland	17,90		16,29
			8,56,90		555,76

Art. 194. — Heldergem, de gemeente.

A	120	Weide	4,70	3	1,27
	143	Land	15,90	5	4,29
	144	"	6,90	4	2,90
	501	"	5,90	5	1,59
	539	Water	1,60	1	45
	341	"	9,70	1	2,02
	342	Weide	31,20	3	8,45
	343	Land	1,23,20	4 5	42,50
	344	"	32,40	4	13,61
	345	Water	1,20	1	33
	452	Land	2,10	5	57
	455	Water	1,70	1	46
	553	"	1,00	1	27
	25	Kerkhof en kerk	15,50	onb.	
	26	Tuin	3,30	"	
	27	Pastory	2,90	"	
	28	Tuin	17,50	"	
B	498	Land	1,70	4	71
	670	"	2,70	4	1,13
	441	"	10,60	4	4,45
A	485	"	9,10	2	7,14
	312 ^a	"	33,40	5	9,01
	586 ^a	"	5,90	5	3,60
	304 ^b	"	30,80	3 4	15,58
	312 ^d	Hooiland	34,10		9,21
	347 ^c	Land	1,68,20	5	45,41
B	431 ^b	"	21,50	2	16,54
			5,94,80		192,15

Art. 191. — Heldergem, de kerk.

A	185	Land	6,70	4	2,31
	192	"	23,20	4	9,75
B	98	"	7,10	4	2,98
	644	"	19,60	4	8,23
A	15	Weide	2,40	2	1,10
	160	Land	7,50	2	5,70
			66,50		27,98

Schaal van 1 tot 10,000

100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000 Ellen

Het hospitaal van Aalst	7 ha 89 a 30 ca
Den armen van Appelsterre	1 ha 26 a 40 ca
Den armen van Kerksken	54 a 30 ca
Den armen van Letterhoutem	20 a
Den armen van Nieuwerkerken	17 a 70 ca

Beroepen van de Heldergemse eigenaars in 1857

Het grootste deel (142) waren ingeschreven als landbouwers.
Verder waren er :

- 13 dagloners
- 6 winkeliers : Beerens Petrus Joannes, Derycke Judocus, Schoon Petrus, Vijverman Joannes-Baptist, De Troyer Joannes-Baptist en Gosseye Carolus-Ludovicus.
- 3 herbergiers : Baeten Donatus, Maria Joanna en Carolus-Ludovicus, Antheunis Paulus-Josephus en Cobbaert Joannes-Baptist.
- 3 klompenmakers : Melkebeke Petrus, Verbeken Martinus en De Vuyst Carolus
- 2 metsers : Brynaert Antonius en Brynaert Petrus-Antonius
- 2 barbiers : Lievens Petrus-Joannes en Geerts Jacobus
- 2 spinsters : Pardaens Amelia en Geert Maria Josepha
- 1 bakker : Van Tittelboom Bernardus
- 1 koopman : Lejonc Joannes-Baptist
- 1 timmerman : Antheunis Franciscus
- 1 kleermaker : Biesback Petrus-Joannes
- 1 schoenmaker : De Smet Carolus-Augustus
- 1 kuiper : Coolens Bertrand
- 1 smid : Baeten Joannes-Baptist
- 1 pastoor : E.H. Glorieux Stephanus Modestus
- 1 wagenmaker : Jacobs Petrus
- 1 koster : Van Den Neucker Constantinus
- 1 wever : Allaer Franciscus
- 4 bijzondere : Paridaens Nathalia, De rouck Barbara en Mathilde, De Swaef Dorothea en De Smet Maria Josepha
- 1 particuliere : De Swaef Isabella Livina

Overzicht en aantal van de verschillende eigenaars volgens hun gemeente van verblijf

Aaigem : 51 w.o.	
Torrekens Albinus, secretaris	2 ha 07 a 40 ca
Van Londersele Désiré, mulder	2 ha 44 a 30 ca
Van Londersele Karel Lodewijk, mulder	1 ha 27 a 30 ca
Baeten Benedictus, smid	1 ha 71 a 70 ca
Mons Donatus, houtdraaijer	26 a 10 ca
Redant Jan-Baptist, burgemeester	22 a
Lippens Raphael, geneesheer	17 a 30 ca

Aalst : 35 w.o.

De Rudder Joannes-Baptis, rentenier	2 ha 01 a 20 ca
Van Langenhove Camil, bankier	1 ha 02 a 20 ca
Gaussaert André, majoor	84 a 50 ca
Maes Joannes-Emanuel, notaris	41 a 10 ca
Schepers Alfons, student	26 a
Fobus Charles, brouwer	18 a 80 ca

Aalter : 1

Aspelare : 4

Appel terre : 1

Bambrugge : 2

Borsbeke : 3 w.o.

De Vuyst Sebastiaan Jos, notaris	48 a 20 ca
----------------------------------	------------

Brugge : 1

Brussel : 1

De Smet Dominicus, kleerverkoper	16 a 80 ca
----------------------------------	------------

Burst : 2 w.o.

Quintyn Joannes-Baptist, smid	39 a 40 ca
-------------------------------	------------

Denderhoutem : 14 w.o.

Schutyser, kinderen Andreas, mulder	37 a 50 ca
-------------------------------------	------------

De Winter Petrus-Amandus, advocaat	76 a 30 ca
------------------------------------	------------

Baeten Carolus-Ludovicus, smid	20 a 30 ca
--------------------------------	------------

Dendermonde : 2

Elene : 1

Elsene : 1

De Guchteneere Joannes, Marie, Bernard, ridder	1 ha 97 a 90 ca
--	-----------------

Erpe : 2

Gent : 4 w.o.

Hebbelynck Franciscus, brouwer	23 a 20 ca
--------------------------------	------------

Geraardsbergen : 1

De l'Arbre Franciscus, docter	2 ha 15 a 50 ca
-------------------------------	-----------------

Haaltert : 16 w.o.

Breckpot Willem, notaris	34 a 50 ca
--------------------------	------------

Herzele : 6 w.o.

Van Wayenberg Joannes, burgemeester	70 a 90 ca
-------------------------------------	------------

Kerksken : 11 w.o.

Vandersmessen Donatus, mulder	30 a 10 ca
-------------------------------	------------

Hendrickx Louis, burgemeester	12 a 20 ca
-------------------------------	------------

Letterhoutem : 1

Mere : 2

Namen : 1

Nederhasselt : 37

Nieuwerkerken : 3

Ninove : 2 w.o.

De Coen Carolus Emmanuel, olieslager	41 a 10 ca
--------------------------------------	------------

Steppe Franciscus, brouwer	14 a 50 ca
----------------------------	------------

Okegem : 3
 Ophasselt : 1
 Oudenaarde : 1
 Outer : 20 w.o.
 Bruylandt Petrus, hoefsmid 39 a
 Parijs : 1
 Ressegem : 2
 Ronse : 1
 Sint-Antelinks : 5 w.o.
 Buyse Judocus Joannes, mulder 38 a 20 ca
 Sint-Lievens-Esse : 2
 Sint-Maria-Lierde : 1
 Steenhuize : 1
 Turnhout : 1
 Woubrechtgem : 4
 Zottegem : 1

De totale oppervlakte van Heldergem bedroeg volgens P.C. POPP 472 ha 42 a en 96 ca en was verdeeld in twee Secties A en B. Sectie A lag in het noorden en oosten van de Heldergemstraat en liep verder door langs de linkerkant van de steenweg Aalst-Geraardsbergen en de weg naar Sint-Antelinks, Sectie B langs de rechterkant.

392 ha 39 a en 66 ca komen voor in de tabellen "land" en zijn verdeeld in 1135 percelen. Het grootste stuk had een oppervlakte van 6 ha 79 a en 70 ca en was in het bezit van Generaal Lemarois. Het nummer van het perceel was 729 Sectie B (zie kaart in Den Dreef). Een stuk land van 5 ha 84 a 80 ca behoorde toe aan Markgraaf De Rhodes en lag links van de Steenweg Aalst-Geraardsbergen (Terlicht) waar de Heldergemstraat en de steenweg samen komen onder nummer 669-Sectie A.

BOSSEN 15 ha 56 a 30 ca - 56 percelen.

De bosrijkste gebieden waren de Bureck, de Ninovesche Watervalle, het Waveldeken en het Boschveldeken. Het grootste perceel bos, langs de vogelesangbeek aan de grens met Sint-Antelinks, had een oppervlakte van 1 ha 90 a 40 ca. Het lag in de Sectie A nr. 604 en was eigendom van De Wever Felix, een landbouwer uit Aspelare.

Dichtbij de grens met de gemeente Outer was er een bos van 1 ha 48 a 80 ca onder nr. 698 Sectie A. De eigenaar was De Rhodes Carolus Joannes. Er was nog een groot bos in Sectie A perceel nr. 653, langs de grens met Aspelare met een oppervlakte van 1 ha 19 a 60 ca eigendom van Steppe Joannes-Baptist, burgemeester van Nederhasselt. De oppervlakten van de andere bossen en bosjes varieerden tussen 2 a 20 ca en 68 a en 10 ca.

HOOILAND 9 ha 29 a 10 ca - 25 percelen.

Het grootste stuk hooiland behoorde toe aan Generaal Lemarois, sectie B nr. 575. Het lag in het Koornveld. Oppervlakte 2 ha 80 a 70 ca

TUINEN 7 ha 30 a 50 ca - 123 percelen

De grootste tuin was eigendom van D'Haeseleer Donatus en lag in de Sectie A onder nr. 9 b. Oppervlakte 19 a 79 ca.

BOOMGAARDEN 5 ha 32 a 30 ca - 79 percelen

De grootste boomgaard lag in Sectie A nr. 22a. Eigenaar D'Haeseleer Donatus. Oppervlakte 23 a 60 ca.

HUIZEN 4 ha 70 a 60 ca

In 1857 stonden er te Heldergem 195 woningen voor ongeveer 1000 inwoners (in 1871 telde de gemeente 1028 inwoners). De stijging van de bevolking ging langzaam want in 1875 waren er 1065-, in 1885 1064 en in 1890 1095 inwoners.

15 eigenaars bezaten 2 of 3 woningen.

D'Haeseleer Donatus, Heldergem	3 huizen
Callebaut Joannes-Baptist, landbouwer, Heldergem	3 huizen
Van Den Driessche Joannes-Baptist, landbouwer Heldergem	3 huizen
Fransman Carolus, handelaar, Ninove	3 huizen
Callebaut Constantinus, landbouwer, Nederhasselt	2 huizen
De Cock Franciscus, landbouwer, Heldergem	2 huizen
De Vuyst Donatus, werkman, Heldergem	2 huizen
Goossens wed. Constant, landbouwer, Heldergem	2 huizen
Leerens Leon, rentenier, Aalst	2 huizen
Pardaens Amelia, spinster, Heldergem en Pardaens Dominicus, knecht, Nieuwerkerken	2 huizen
Van De Wiele Amandus en Benedictus, landbouwer, Heldergem	2 huizen
Van De Wiele Petrus Franciscus, landbouwer, Heldergem	2 huizen
Van Nieuwenhuyse, wed. Joannes-Bapt. landb. Heldergem	2 huizen
Verbeken Martinus, klompenmaker, Heldergem	2 huizen

Het grootste huis behoorde toe aan D'Haeseleer Donatus met een oppervlakte van 10 a 90 ca en het kleinste aan Govaert Pierre, les enfants journaliers, Heldergem - 10 ca.

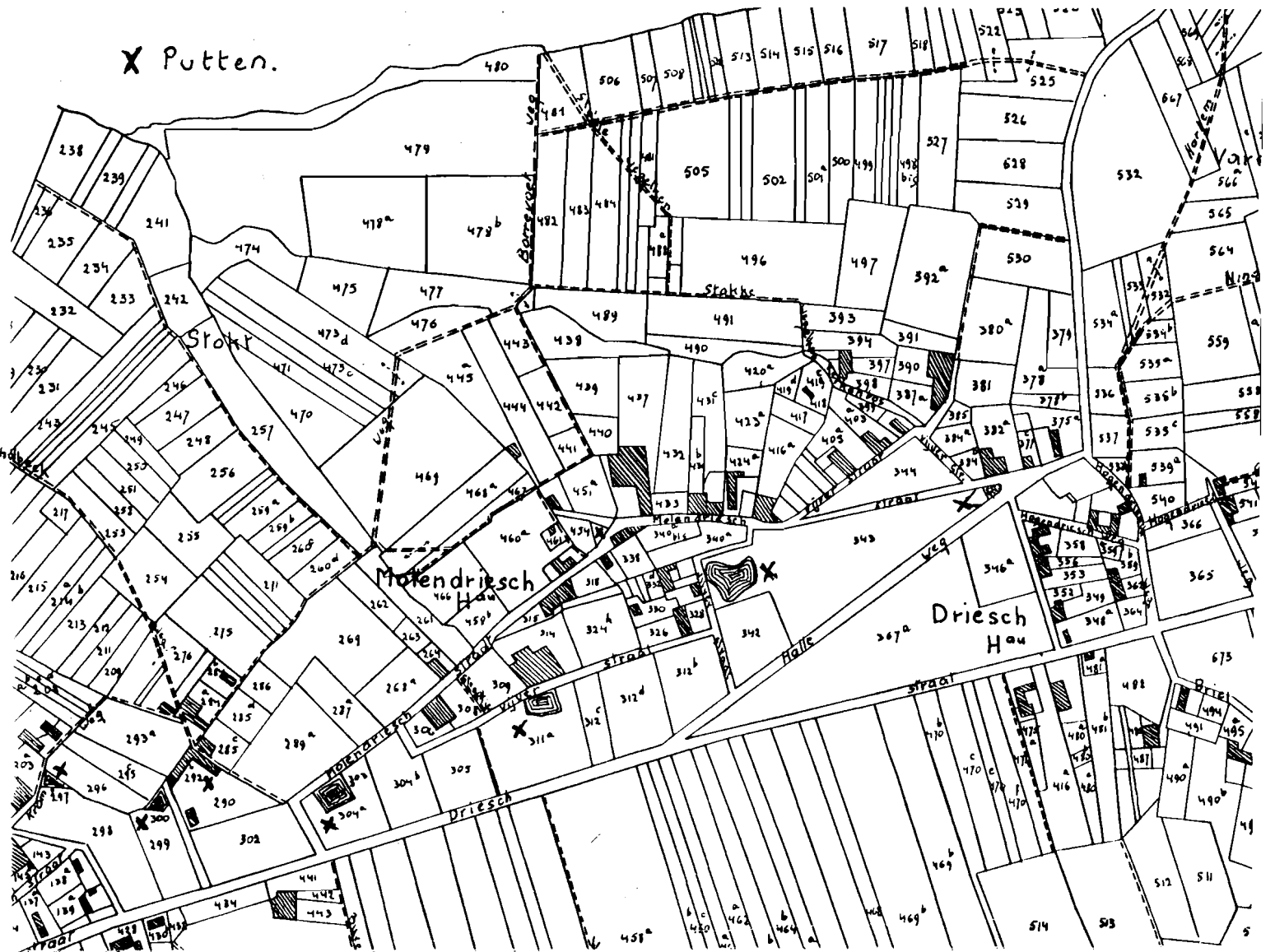
9 andere kleine woningen hadden slechts een oppervlakte van 20 ca.

WATER

De totale oppervlakte van de 11 vijvers, in de volksmond "putten" genoemd, was 38 a 40 ca. Ze bevonden zich allemaal langs de noordoost kant van de Heldergemstraat. De grootste, 9 a 70 ca, lag aan de woning van de weduwe Van Londersele Gilbert, waar de Bronweg en de Mottedries samenkomen. De tweede grootste 6 a 30 ca bevond zich in de Vijverstraat voor de woning van Willy D'Haeseleer-Van Rossen Godelieve. Een andere put, even groot, langs de achterzijde van "Café Rally" in de Mottedries. In de hoek van de tuin van de pastorie was er een put van 2 are groot en even verder, rechts van de Holbeekweg, was er een van 4 are 40 ca. Op de kaart is er ook een put getekend aan het pleintje van de Mottedries 1 a 70 ca en boven de Hallebaan 1 a 20 ca groot.

Al deze putten zijn verdwenen.

X Putten.

KERKHOF EN KERK 15 a 50 ca

PASTORIE 2 a 90 ca

2 SCHUREN 8 a 20 ca

2 GEBOUWEN 1 a 30 ca

1 SCHOOL 40 ca Lag in de Sectie A, perceel nr. 32 - Oud-Dorp.

De eigenaar was Fransman Carolus, handelaar, Ninove. Latere eigenaars zijn de familie Allaer.

Dit was een volledig overzicht van de situatie te Heldergerm in het midden van de vorige eeuw.

Roger De Troyer

WETENSWAARDIGHEDEN

FIETSERS IN DE JAREN 1894-1896

In het tijdschrift "Mededelingen Heemkring Okegem" 1992, nr. 3 publiceerde Herman Van Isterdael een bijdrage over de fietsers in het arrondissement Aalst in 1895.

In 1893 werd voor de eerste maal een fietsbelasting geïnd. In Oost-Vlaanderen bedroeg de belasting 10 fr.

In Haaltert en Kerksken noteerde men respectievelijk 5 en 2 fietsen.

Haaltert : Arents Jean
 De Graeve Camille
 Lauwereys Charles
 Lauwereys Joseph
 Muylaert Felix

Kerksken : Ghijssels Camille
 Vandersmissen Dominique.

DE "STIELMANNEN VAN DEN BRIEL"

Bij één of andere gelegenheid poseerden de vakmannen van de wijk Bruul samen voor de fotograaf. De opname kan gesitueerd worden vlak voor WO I.

Zittend, v.l.n.r. Jozef Ruyssinck - bakker ; Gustaaf Mertens - schrijnwerker ; Louis Tas - kleermaker ; René Van Impe - houtdraaier.

Staan, v.l.n.r. Emiel Van Hoorebeke ; ; Jozef De Rijck - fruithandelaar ; ; Frans Van Impe - verver.

LEDENBESTAND HEEMKUNDIGE KRING HAALTERT 13° WERKJAAR 1993

Haaltert + Terjoden	93
Heldergem	30
Denderhoutem	22
Kerksken	26
Buiten onze dorpsgrenzen :	
Aalst	8
Erembodegem	4
Brussel, Nieuwerkerken en Mere	3
Liedekerke, Koksijde, Welle en Gent	2
Opwijk, Bilzen, Herdersem, Galmaarden, Velzeke, Meldert, Dilbeek, Belzele, Nederhasselt, Denderleeuw, Maasmechelen, Zomergem, Landegem, Outer, Smeerebbe, Ninove, Dendermonde, Hasselt, Turnhout, Moorsel, Drongen, Serskamp, Wezembeek-Oppem en Gentbrugge	1
Totaal : 224 leden.	

42 nummers van ons tijdschrift worden gratis bezorgd aan bibliotheken, archieven en aan Oostvlaamse heemkundige kringen.

MARJET, EEN VEELZIJDIGE KUNSTENARES.

Mariette Dooremont (Kerksken 1922) sinds vele jaren bedrijvig in de kunstwereld signeert haar werk met : Marjet.

Wij hopen binnen afzienbare tijd meer te kunnen uitwiden over haar loopbaan.

Vandaag wil de Heemkundige Kring haar oprecht gelukwensen met de creatie van het OASEMANNETJE.

Het is een bronzen beeldje, dat door een jury bekroond werd en dat nu prijkt op het Frans Halsplein te Antwerpen.

Het is een symbool van verdraagzaamheid en wil alle vreemdelingenhaat bannen.

Kon het mooier voor Marjet én voor Antwerpen '93 ?